

ЛИЗОГУБ Федір Андрійович (06. 10, за ін. даними — 06. 11. 1851, містечко Седнів, нині смт Черніг. обл. — 1928, Белград) — громадсько-політичний діяч. Закін. реал. училище у С.-Петербурзі. 1883–84 — пом. секр. з'їзду мирових суддів Черніг. судово-мирового округу; 1884–87 — чл. Черніг. шляхет. депутат. зібрання; від 1888 — почес. мировий суддя, водночас до 1897 — повіт. провідник шляхетства Городнян. пов. Черніг. губ.; 1901–15 Полтав. губерн. земськими зборами неодноразово обирався головою Полтав. губерн. земської управи. Ініціював спорудження у Полтаві нового будинку земства у нац. стилі, пам'ятника І. Котляревському, відкриття кількох музеїв. Листувався з провід. укр. громад. і культур. діячами (зокрема з [М. Грушевським](#)) щодо збору коштів на відкриття пам'ятника Т. Шевченку. 1915–17 — чл. Ради земел. самоврядування й нач. канцелярії при намісникові Кавказу; від 1917 — завідувач відділу іноз. підданих Тимчас. уряду Росії. Обраний головою комісії, що розробляла новий порядок розглядання прохань іноземців про прийняття їх у рос. підданство. Член партії октябристів. Після більшов. перевороту 1917 у Петрограді (нині С.-Петербург), рятуючись від червоного терору, повернувся до України, був консультантом із земських питань при Ген. секретаріаті УЦР. У

травні-липні 1918 — Міністр внутр. справ, у травні-листопаді того ж року — голова РМ Української Держави. Намагався залучити до співпраці в уряді представників партій нац.-демократ. напрямку, зокрема тих, які входили до складу опозиц. Укр. нац.-демократ. союзу. Влітку 1918 під головуванням Л. проведено велику організац. роботу зі створення постій. штат. структури військ. частин і підрозділів Сухопут. військ ЗС Української Держави, реформування Чорномор. флоту, демобілізації торг. флоту, відновлення козацтва, зміцнення органів поліції (Держ. варті) тощо. У вересні 1918 став головою Колегії верхов. правителів Української Держави на випадок смерті або важкої хвороби гетьмана (залишаючись при цьому головою уряду); в серпні очолював офіц. делегацію Української Держави до Німеччини, яка мала вирішити питання міждерж. фінанс. і торг. угод, розв'язання проблем утворення укр. війська та підготувати візит гетьмана *П. Скоропадського* до Берліна. Дотримувався ліберально-консерватив. поглядів, був прихильником поступ. українізації держ.-політ. життя, висловлювався за автокефалію укр. православ. Церкви, виступав проти соціаліст. експериментів, але виявляв готовність до реформ. Після повалення гетьман. влади наприкінці 1918 емігрував.

Державний архів

ЦДАВО України. Ф. 1216, оп.1, спр.16.; Держ. арх. Полтав. обл. Ф. 755, оп. 3, спр. 594.

Рекомендована література

1. Павловский И. Ф. Полтавцы: Иерархи, государственные и общественные деятели и благотворители. П., 1914;
2. Хижняков В. Воспоминания земского деятеля. Петроград, 1916;
3. Скоропадський П. Спогади. К.; Філадельфія, 1995;
4. Уряди України у XX ст.: Наук.-докум. вид. К., 2001;
5. Дорошенко Д. Історія України. 1917–1923 рр. Т. 2. К., 2002.

[П. П. Гай-Нижник](#)

Бібліографічний опис:

Лизогуб Федір Андрійович / П. П. Гай-Нижник // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. — К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2016. — Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-54624>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).